

*Coöperatieve Handkracht-zuivelfabriek „de Vereeniging”, te
Winde en Bunne, gemeente Vries.*

Op heden, den vierden Januari achttienhonderd zes en negentig, verschenen voor mij Gerrit Jan Hillegondus Ebbinge Wubben, notaris, gevestigd te **Roden**, arrondissement Assen, provincie Drenthe, in tegenwoordigheid van de na te noemen getuigen, ten huize van Lambert Roede te Bunne, gemeente Vries:

1. Roelf Elders, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
2. Willem Raven, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
3. Roelf Liekstra, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
4. Jan Buring, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
5. Evert Kregel, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
6. Jacob Kobes, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
7. Geert Boering, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
8. Hendrik Schuiling, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
9. Abel Davids, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
10. Roelf Vedder, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
11. Jannes Schuiling, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
12. Hendrik Nijdam, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
13. Lambert Roede, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
14. Geert Ensing, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
15. Pieter Doedens, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
16. Tieme Santes, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
17. Hendrik Kregel, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
18. Marcus Bakker, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
19. Geert Buiter, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
20. Roelf Abrahams, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
21. Jan Folkerts, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
22. Hendrik Meijer, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
23. Jan Aling, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
24. Hendrik Talens, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
25. Albert Brink, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
26. Sikke Santes, landbouwer, wonende te Bunne, gemeld;
27. Koenraad Ebbinge, landbouwer, wonende te Winde,

gemeente Vries, in hoedanigheid van gemachtigde van Bareldina Ebbinge, weduwe Jan Ebbinge Koeraadszoon, landbouwster, wonende te Winde, gemeld, ingevolge volmacht onder de hand opgemaakt en geteekend te Winde, gemeld, den tweeden Januari jonstleden, welke volmacht, na door den gemachtigde, in tegenwoordigheid van mij notaris en van de na te noemen getuigen voor echt erkend te zijn, blijkens de ondertekening ongeregistreerd aan deze akte is gehecht;

28. Steven Ebbinge, landbouwer, wonende te Winde, gemeld;

29. Hendrik Wilkens Arendzoon, landbouwer, wonende te Winde, gemeld;

30. Arend Wilkens, landbouwer, wonende te Winde, gemeld;

31. Jan Wilkens, landbouwer, wonende te Winde, gemeld;

32. Roelf Struik, landbouwer, wonende te Winde, gemeld;

33. Klaas Brink, landbouwer, wonende te Winde, gemeld;

34. Jan Davids, landbouwer, wonende te Winde, gemeld;

35. Arend Ottens, landbouwer, wonende te Winde, gemeld;

36. Egbert Steunebrink, landbouwer, wonende te Winde, gemeld, en

37. Steven Venekamp, landbouwer, wonende te Winde, gemeld.

En verklaarden de comparanten bij deze akte op te richten eene vereeniging, onder den naam van *Coöperatieve Handkracht-zuivelfabriek „de Vereeniging”*, te Winde en Bunne, gemeente Vries, en daarvoor vast te stellen de navolgende statuten:

Artikel een. De vereeniging is coöperatief, draagt den naam van *Coöperatieve Handkracht-zuivelfabriek „de Vereeniging”* en heeft haar zetel te Bunne, gemeente Vries.

Artikel twee. Het doel der vereeniging is gemeenschappelijke zuivelbereiding door de exploitatie eener *zuivelfabriek* en den verkoop van de te verkrijgen boter.

Artikel drie. Om dit doel te bereiken sticht de vereeniging eene *zuivelfabriek*, op door haar aan te koopen of op eigen grond te Bunne, gemeente Vries, en verbinden zich de leden om de melk hunner eigene koeien, die voor boterbereiding zal bestemd zijn, aan de fabriek te leveren, en de daarvan komende boter voor gemeenschappelijke rekening te bewerken, te verkoopen en af te leveren.

Artikel vier. De vereeniging wordt, behoudens verlenging, na afloop van het tijdvak, opgericht voor den tijd van vijftien jaren, aanvangende met den datum van openbaarmaking der statuten in de *Staatscourant*.

In elk geval zal zij voortduren totdat de geldleening, bedoeld bij artikel zeven, geheel zal zijn afgelost.

Artikel vijf. Het domicilie der vereeniging is ten kantore der vereeniging te Bunne, gemeente Vrie.

Artikel zes. Het dienstjaar vangt aan op den eersten Mei.

Artikel zeven. Het voor de oprichting der vereeniging, den aankoop van het terrein, de stichting der fabriek en het aanschaffen der machines, werktuigen en gereedschappen benoodigde kapitaal, hetwelk later zal blijken, zal worden geleend onder hypothecair verband van den grond en het fabrieksgebouw, met hetgeen daartoe voor bestemming behoort, en solidaire borgstelling van alle leden der vereeniging.

Deze leening zal binnen den tijd van vijf jaren, te rekenen van den dag der oprichting van de vereeniging moeten zijn afgelost, behoudens verlenging van den termijn door omstandigheden buiten toedoen van de vereeniging, in overleg met den geldschieder te bepalen.

Aflossing en rente van het verschuldigde kapitaal worden uit de kas bestreden.

Artikel acht. Leden der vereeniging zijn de oprichters en zij die later als zoodanig worden aangenomen op voorwaarden door de vereeniging te stellen.

Artikel negen. Zij zijn verplicht om de melk hunner koeien die zij voor eigen gebruik niet noodig hebben, aan de fabriek te leveren.

Onder melk voor eigen gebruik benoodigd, is ook begrepen de melk benoodigd voor het vetmesten van kalver, afkomstig van den eigen veestapel der leden.

Op Zondagen, op den eersten Kerstdag en op Hemelvaartsdag heeft geene levering van melk plaats.

Buiten schriftelijke toestemming van het bestuur, is het aan de leden, op verbeurte eener boete van tien gulden voor elke overtreding, ten voordeele van de vereenigingskas, verboden, om melk of boter ergens anders dan aan de fabriek af te leveren, alsmede om melk te verkoopen tijdens zij aan de fabriek leveren.

Artikel tien. Het is verboden om aan de fabriek te leveren:

- ten eerste, melk van ongezonde koeien;
- ten tweede, melk van kalfkoeien, binnen zes dagen na het kalven, van dragende koeien gedurende de laatste zes weken van de dracht;

- ten derde, melk die vervalscht is, vermengd, of niet behoorlijk behandeld is geworden, of die geen vier graden roomgehalte heeft;

- ten vierde, melk uit huisgezinnen waar besmettelijke ziekte heerscht, en

- ten vijfde, melk, die in onreine melkstoopen wordt afgeleverd, of die in zoodanigen toestand is, dat zij voor de bereiding van deugdelijke boter ongeschikt wordt geacht.

Artikel elf. De melk die in onreine melkstoopen wordt afgeleverd of in het algemeen de melk die in het vorig artikel wordt bedoeld, zal door het dienstdoende personeel niet worden aangenomen.

De leveranciers der geweigerde melk kunnen daarop in beroep komen bij het lid van het bestuur aan wien de contrôle der melk is opgedragen.

Dat lid stelt zoo spoedig mogelijk een nauwkeurig onderzoek in en doet daaromtrent onmiddellijk uitspraak.

Die uitspraak is voor geen hooger beroep vatbaar en de leveranciers moeten zich daaraan onderwerpen.

Artikel twaalf. De melk moet geleverd worden zooals zij uit de koe komt, nadat zij door een goede teems is doorgezegen.

Voor zooverre de levering niet dadelijk na het melken geschiedt, moet de melk terstond, door middel van koud water, voldoende worden afgekoeld en voorts in een koelen zuiveren kelder worden bewaard in deugdelijke zuivere melkvaten.

Artikel dertien. De melk moet minstens elken morgen, op tijd en plaats door het bestuur te bepalen, worden afgeleverd in melkstoopen die door het bestuur worden goedgekeurd en gemerkt.

Die stoopen moeten zorgvuldig zuiver worden gehouden; zij zullen zoo noodig in de fabriek, op kosten der leveranciers, gereinigd worden, de kosten daarvan bedragen tien cents per stoop.

Artikel veertien. Het bestuur is bevoegd een onderzoek te doen omtrent het melkvee, de melk, de melkvaten, de kelders en het veevoeder der landbouwers, die de melk leveren.

Deze zijn verplicht dit onderzoek te gedoogen, den daarmede belasten persoon de gewenschte inlichting en hulp te verleen en zoo noodig iedere melkkoe in zijne tegenwoordigheid te doen melken en hem een monster der melk te lalen nemen.

Artikel vijftien. De melkleveranciers zijn verplicht voor de voorschreven maatregelen, die het gevolg zullen zijn van bedoeld onderzoek, uit te voeren; zoo zij hieraan niet voldoen of indien zij in strijd handelen met de bepalingen van de artikelen negen tot en met veertien, kan het lid van het bestuur, in artikel elf bedoeld, de aanneming der melk aan de fabriek tijdelijk weigeren.

Het bestuur kan zelfs die aanneming gedurende drie maanden verbieden en dit verbod met drie maanden verlengen of op elken liter te leveren melk eene boete toepassen van hoogstens een cent.

Artikel zestien. De maat der melk, door ieder geleverd, wordt op naam van den leverancier in een daartoe bestemd register geboekt, zoomede, als het verlangd wordt, ook de gehalte.

Artikel zeventien. Het onderzoek naar het vetgehalte der melk heeft ten aanzien van ieder leverancier minstens eenmaal per week plaats met de daartoe bestemde machine.

Naar dat gehalte en naar de hoeveelheid der geleverde melk, wordt voor elke week en voor ieder leverancier het aandeel in de verkregen boter berekend.

Dit onderzoek geschiedt in het gewoon lokaal en kan door ieder leverancier worden bijgewoond.

Artikel achttien. De uitbetaling der te gelde gemaakte boter

heeft plaats iedere week, totdat daaromtrent anders mocht worden besloten.

De melk wordt uitbetaald naar den prijs waarvoor de boter is verkocht en betaald geworden na aftrek van alle onkosten.

Artikel negentien. Ieder leverancier is verplicht om zijn aandeel in de ontroomde melk en in de karnemelk dagelijks terug te nemen.

Artikel twintig. Buiten schriftelijke toestemming van den voorzitter van het bestuur, is het aan ieder verboden, om iets wat tot de **zuivelfabriek** behoort, mede te nemen of af te geven.

Artikel een en twintig. Het bestuur der vereeniging bestaat uit zeven leden.

Het benoemt uit zijn midden een voorzitter en een secretaris-penningmeester en regelt onderling zijne werkzaamheden.

Bij ontstentenis van den voorzitter treedt het oudste lid als zijn plaatsvervanger op.

De leden van het bestuur treden alle drie jaren volgens op te maken rooster, met een Januari af. Zij blijven echter in functie, totdat hunne opvolgers zijn benoemd.

De aftredende leden zijn herkiesbaar.

Elk lid van het bestuur kan echter ten allen tijde in eene algemeene vergadering der leden ontslagen worden.

Bij overlijden, ontslag, vertrek of bedanken van een of meer leden van het bestuur geschiedt de benoeming van een nieuw lid binnen eene maand na dat overlijden, ontslag of bedanken; wie voor eene buitengewone vacature tusschentijds optreedt, treedt af op het tijdstip waarop zijn voorganger periodiek had moeten aftreden.

Het bestuur treedt niet eerder af, dan nadat de opgenomen gelden geheel zijn afbetaald en de fabriek van alle schulden is ontheven.

Als dat is geschied, dan zullen alle twee jaar, twee leden, volgens op te maken rooster, aftreden en kunnen daarvoor twee nieuwe leden worden benoemd, doch de oude leden zijn herkiesbaar.

Artikel twee en twintig. Aan het bestuur is opgedragen het oprichten, het in werken brengen en het beheer der fabriek en voorts alles wat bij deze statuten of bij huishoudelijk reglement niet aan de gezamenlijke leden zelve is voorbehouden.

Artikel drie en twintig. De voorzitter belegt eene bestuurs- of eene algemeene vergadering, zoo dikwijls als hij dit noodig acht, of wanneer het door een vijfde der leden, met opgave der te behandelen onderwerpen, schriftelijk wordt verzocht.

Wordt hieraan binnen acht dagen geen gevolg gegeven, dan kunnen de aanvragers dadelijk eene vergadering beleggen.

Wanneer in zoodanige vergadering meer dan de helft der leden aanwezig is, is het eene wettige vergadering.

Voor elke vergadering worden de leden drie dagen te voren opgeroepen, met opgaaf van de te behandelen onderwerpen.

Art. kel vier en twintig. Het boekjaar eindigt den eersten Mei van elk jaar.

Binnen twee maanden daarna doet het bestuur in eene algemeene vergadering rekening en verantwoording van zijn beheer.

Bij deze rekening wordt overgelegd een inventaris van de goederen der vereeniging, tevens bevattende eene begrooting van de waarde dier goederen.

In deze of in eene volgende vergadering worden rekening en inventaris onderzocht en daaromtrent beslist.

Wordt in geene dezer vergaderingen een besluit tot atkeuring genomen, dan worden rekening en inventaris beschouwd te zijn goedgekeurd.

Artikel vijf en twintig. De voorzitter opent, leidt en sluit de vergaderingen en behandelt alle voorkomende zaken, die niet aan andere zijn opgedragen, of die eene dadelijke afdoening vorderen.

Artikel zes en twintig. De bepalingen en besluiten, zoowel in bestuurs- als in algemeene vergaderingen, worden genomen met meerderheid van stemmen der aanwezige leden. Bij staking van stemmen beslist het lot.

Een besluit echter tot wijziging dezer statuten, tot het vaststellen der voorwaarden tot aanneming van nieuwe leden, wordt niet genomen dan na in eene vorige vergadering te zijn voorgedragen.

Artikel zeven en twintig. Zoodra de fabriek gedurende vijf volle jaren in werking is geweest, wordt aan ieder lid of rechtverkrijgende de bevoegdheid toegekend, om de waarde van zijn aandeel op te eischen, berekend naar de laatste balans, maar nooit boven vijftig procent.

Onder goedkeuring van het bestuur kan hij zijn aandeel aan een landbouwer in Winde of Bunne overdragen.

Zij die Winde of Bunne metterwoon verlaten, hebben het recht om, onder goedkeuring van het bestuur, hunne aandeelen aan een landbouwer in Winde of Bunne over te dragen, of om de waarde van hunne aandeelen, berekend naar de laatste balans, op te eischen.

In geen geval echter zal de opeisching of overdracht kunnen plaats hebben vóór dat de bij de artikel zeven bedoelde schuld ten volle zal zijn afgelost.

Artikel acht en twintig. Wanneer, vóór het verstrijken der vijf jaren, bij het vorig artikel bedoeld, een lid der vereeniging uit Winde of Bunne vertrekt of diens bedrijf, ten gevolge van overlijden, wordt opgeheven, kan zoodanig lid of diens erfgenamen, onder goedkeuring van het bestuur en van den bij artikel zeven bedoelden geldschieter, het aandeel aan een ander landbouwer in Winde of Bunne overdoen.

Kan dit niet geschieden, dan moet het bestuur die aandeelen overnemen.

Artikel negen en twintig. Zoodra het reglement zal zijn tot stand gebracht en door het bestuur en de leden goedgekeurd, kan er geen deelnemer aangenomen worden anders dan onder verplichting om alsdan het dubbele inleggeld te voldoen.

Artikel dertig. Nadat alle schuld zal zijn betaald zullen de aandeelhouders alsdan vier procent van hun kapitaal of aandeelen ontvangen.

Artikel een en dertig. Het bestuur zal kosteloos beheer voeren; mocht het later blijken dat daaraan te veel werkzaamheden verbonden zijn, dan zal het bestuur het recht hebben om alsdan aan diegenen aan welke het bestuur is opgedragen eene gratificatie te verleen.

Artikel twee en dertig. Ieder lid heeft ééne stem.

Artikel drie en dertig. Het bestuur is gerechtigd om een directeur en het overige benoodigde personeel te benoemen.

Artikel vier en dertig. Bij het eindigen of ontbinding der vereeniging of ook wanneer de fabriek gedurende een vol jaar stil staat, mits de schuld bij artikel zeven bedoeld geheel zal zijn afgelost, zal tot liquidatie worden overgegaan.

De bezittingen der vereeniging zullen naar plaatselijk gebruik worden verkocht en de opbrengst daarvan, na aftrek van kosten en schulden, onder de gezamenlijke leden worden verdeeld.

Mocht aan het hierboven bepaalde binnen eene maand na het verstrijken van den aangegeven termijn niet worden voldaan, dan is een vijfde der leden het recht verzekerd om eene vergadering te beleggen, tot regeling der liquidatie.

In deze vergadering wordt bij meerderheid der aanwezige leden, hoe klein hun getal ook zijn moge, de verkoop en de vereffening bepaald, met dien verstande echter, dat elk lid zijn aandeel in de zuivere opbrengst zal verkrijgen.

Artikel vijf en dertig. Dadelijk na aflossing der schuld bij artikel zeven bedoeld, worden deze statuten herzien.